

Okul Öncesi Çocuklarda Ailelerin Ev Kazalarına Yönelik Farkındalık Durumlarının Belirlenmesi

*Derya KAYIRAN, **Mehtap SÖNMEZ, ***Feyza NAZİK

Öz

Okul öncesi yaş grubunda bulunan çocukların çevrelerini keşfetme merakları, sürekli hareket halinde olmaları, tehlikeler ve risklere karşı deneyimsiz olmaları ve yetişkinleri taklit etme çabaları nedeniyle en fazla kaza riski taşıyan yaş grubudur. Ev kazaları en fazla 3-6 yaş arası grupta görüldüğü bilinmektedir. Ebeveyn gözlem ve denetimi, farkındalık düzeyleri ev kazalarının önlenmesinde oldukça önemlidir. Bu çalışma okul öncesi dönem çocukların ev kazaları ile karşılaşma durumları, okul öncesi dönem çocuğu olan ebeveynlerin ev kazaları farkındalık durumları ve ev kazaları ile ilgili eğitim ihtiyaçlarının belirlenmesi amacıyla yapılmıştır. Araştırma kesitsel tanımlayıcı özelliktedir. Okul öncesi dönemde çocuğu bulunan aileler araştırma popülasyonunu oluşturmuştur. Araştırma örneklemini Aile Sağlığı merkezine kayıtlı 3-6yaş arası çocuklardan seçilmiştir. Toplam 396 aile araştırma kapsamına alınmıştır. Son bir yıl içerisinde kaza geçirme oranı %16.7 olarak bildirilmişken, tüm yaşamı boyunca en az bir defa kaza geçirenler ise %44.6 olarak belirlenmiştir. Çocukların sıklıkla deneyimledikleri kazalar; düşme (%68.8), delici-kesici (%13.6), yanma (%8.3) olarak bildirilmiştir. Ailelerin kaza riski olabilecek faktörleri belirlemede yetersiz oldukları görülmüştür. Araştırma sonucunda elde edilen veriler ailelerin büyük çoğunluğunun ev kazaları konusunda herhangi bir eğitim almadığı ve bir eğitime ihtiyaç duyduklarını ortaya çıkarmaktadır.

Anahtar Kelimeler: Ev kazaları, okul öncesi, aile, farkındalık

Determining Families' Awareness of Home Accidents and for Preschoolers

Abstract

Children in the preschool age group are at the highest risk group of accidents due to their curiosity to explore their environment, being constantly on the move, being inexperienced against dangers and risks, and their efforts to imitate adults. It is known that home accidents are mostly seen in the 3-6 age group. Parental observation and supervision, awareness levels are very important in preventing home accidents. This study was conducted to determine the prevalence of home accidents in preschool children, the awareness of home accidents of parents with preschool children and their educational needs regarding home accidents. The research has a cross-sectional descriptive feature. Families with children in the pre-school period constituted the research population. The research sample was selected from children aged 3-6 years registered at the Family Health Center. A total of 396 families were included in the study. While the rate of having an accident in the last year was 16.7%, it was

determined as 44.6% of those who had an accident at least once in their entire life. Accidents that children frequently experience; falling (68.8%), penetrating-cutting (13.6%) and burning (8.3%) were reported. It has been observed that families are insufficient in determining the factors that may be at risk of accident. The data obtained as a result of the research reveal that the majority of the families have not received any training on home accidents and they need an education.

Key Words: *Home accidents, preschool, family, awareness*

Geliş Tarihi: *25.04.2022*

Kabul Tarihi: *07.11.2022*

GİRİŞ

Her yıl dünya’ da 5,8 milyon insan kaza sonucu hayatını kaybetmektedir. İlaveten her yıl 0 ile 19 yaş aralığında 9 milyon çocuk yaralanma nedeniyle acil servislerde tedavi edilirken, 225.000’den fazla çocuk hastaneye yatarak tedavi görmektedir. 9.000’den fazla çocuk ise kaza nedeniyle yaşamını kaybetmektedir (WHO, 2008). CDC ye göre kazalar nedeniyle acile başvuranların üçte biri ev kazalarıdır (CDC,2012). Ev kazaları ile ilgili yapılan bir çalışmada 1-4 yaş arası grupta ev kazaları görülme oranı %21,8 olarak bildirilmiştir (Patchala ve ark., 2020).

Okul öncesi yaş grubunda bulunan çocukların çevrelerini keşfetme merakları, sürekli hareket halinde olmaları, tehlikeler ve risklere karşı deneyimsiz olmaları ve yetişkinleri taklit etme çabaları nedeniyle en fazla kaza riski taşıyan yaş grubudur. Güvenliklerini ve özgürlüklerini sağlamak, tehlikeli ev kazalarının önlenmesi, birçok ebeveynin farkında olmadığı bir görevdir. Çocuklar kendilerini güvende hissettikleri ev, ne yazık ki birçok yaralanma ve ölümün meydana geldiği yerdir. Ev kazalarının oluşmasında ekonomik, kültürel ve sosyal yapı gibi birçok faktörün yer alması sebebiyle ev kazaları prevalansında ülkeden ülkeye farklılık göstermektedir. Okul öncesi dönem çocuklarında ev kazaları sıklıkla oturma odasında ve ölümcül kazalar ise mutfakta meydana geldiği rapor edilmiştir. Kazaların önlenmesi ile ilgili olarak ebeveynlerin çocukları gözetim altında tutmaları, kaza risk faktörlerini ön görmeleri ve gerekli önlemleri almaları gerekmektedir. Ebeveyn gözlem ve denetimi, farkındalık düzeyleri ev kazalarının önlenmesinde oldukça önemlidir (Amadi ve Azunwena, 2020).

Bu yaş grubuna sahip ebeveynler için günümüzde ev kazalarının engellenmesi için birçok güvenlik ürünü geliştirilmiştir. Okul öncesi yaş grubunda ev kazalarının önlenmesinde en önemli faktör ebeveynlerinin farkındalığıdır. Literatürde yapılan araştırmalar ev kazalarının, ebeveynlerin çocuğun çevresindeki risk faktörlerini belirlemesi ve gerekli önlemleri alması, farkındalıklarının yüksek düzeyde olması ile önlenilebileceğini bildirmiştir (Hendrickson, 2005; Üçüncü M, 2017; Akın,2020).

Okul öncesi çocukların ihtiyaçlarının belirlenmesi ve gelişimsel düzeylerine uygun öğrenmelerinin gerçekleşmesi için eğitimcilerin neyi nasıl öğreteceklerinin belirlenmesinde program geliştirme ile çocukların davranışlarını yönlendirmek ve ilgili konularda rehberlik etmeyi sağlar. Ev kazaları okul öncesi dönemin sıklıkla karşılaştığı bir durum olmakla birlikte sadece çocukların değil ailelerin de farkındalıklarının artırılması noktasında desteklenmeleri gerektiği bir alandır (Catron, 1993; Dhall, 2008). Okul öncesi dönemde program geliştirirken önemli olan konulardan biri ihtiyaç duyulan konunun gelişimsel açıdan ve bireye uygunluk düzeyine dikkat edilmesidir. Bu noktada sadece okul öncesi çocuklar ve öğretmenler içerisinde sınırlı kalmamalı ve okul-öğrenci-ebeveyn arasında sağlanan bir döngü ile geliştirilen ve desteklenen programlar yürütülmelidir (Dhall, 2008).

Bu çalışmada, okul öncesi dönem çocukların ev kazaları prevalansı, okul öncesi dönem çocuğu olan ebeveynlerin ev kazaları farkındalık durumları ve ev kazaları ile ilgili eğitim ihtiyaçlarının belirlenmesi ve okul öncesi çocuklara bu alanda eğitim programı geliştirme ihtiyacının ortaya konması amacıyla yapılmıştır.

YÖNTEM

Araştırma Yöntem ve Düzenegi

Araştırma, kesitsel tanımlayıcı özelliindedir.

Evren ve Örneklem

Araştırmanın evreni araştırmanın yapıldığı il merkezinde okul öncesi dönemde çocuğu bulunan aileler oluşturmaktadır. Araştırmaya 3-6 yaş çocuğu olan ailelerin seçilmesi planlanmıştır. Toplamda il merkezinde 3-6 yaş çocuk sayısı 107 845’ dir (TUİK, 2021). Toplam çocuk sayısı üzerinden evreni belirli örneklem yöntemi kullanılarak minimum örneklem büyüklüğü %95 güven aralığı 0.05 hata payı ve 0.5 görülme olasılığı ile 383 olarak hesaplanmıştır. Aileler il merkezine bağlı aile sağlığı

merkezlerinde (ASM) bulunan 3-6 yaş çocuk sağlık kayıt fişlerinden rastgele seçilmiştir. İl merkezinde toplam 66 ASM bulunmakta ve her ASM bölgesinden basit rastgele yöntemi ile çocuk sağlık kayıt fişinden 6 çocuk seçilerek ailesi araştırma kapsamına alınmıştır. Araştırmaya katılmaya gönüllü veri toplama formu eksiksiz olan toplam 396 aile araştırma kapsamına alınmıştır.

Veri Toplama Araçları

Araştırma verileri literatür taraması yapıldıktan sonra araştırmacılar tarafından hazırlanan anket formu ile toplanmıştır. Anket formu kişisel bilgi formu, ev kazaları risk belirleme formundan oluşmaktadır (Aktaş, 2010; Törüner & Büyükgönenç, 2011; Atak, Karaoglu, Korkmaz ve Usubütün, 2010)

Kişisel Bilgi Formu

Ebeveyn ve çocukla ilgili sosyo-demografik özellikler; anne yaşı, baba yaşı, ebeveyn eğitim düzeyleri, temel bakıcısı, çocuğun yaşı, cinsiyeti, ev kazası geçirme durumunu sorgulayan 20 sorudan oluşmaktadır.

Ev Kazaları Risk Belirleme Formu

Ev kazaları farkındalık durumunu belirleyen bir görsel üzerinde ebeveynlerin risk oluşturacak alanları işaretlemelerine imkân veren sorulardan oluşmaktadır. Bir mutfak illüstrasyonu 16 risk noktasını anneler tarafından belirlenmesi ve çevresel risk durumunu belirlemede farkındalıklarını belirlemek için kullanılmıştır. Puanlama yapılmayıp sadece riskli alanların işaretlenmesi istenmiştir.

Şekil 1. Ailelere Gösterilen Ev İçi Risklerin Olduğu İllustrasyon

*Görselde belirlenmiş olası risk faktörleri şu şekildedir: mutfağa giden merdivenlerin basamağında bir oyuncak kamyon, tökezlemeye neden olabilecek karışık bir halı, kolayca erişilebilen bir elektrik prizi, masasında takılı olmayan bir ütü, alçak ve kolay erişilebilir çekmeceler, mutfak lavabosunun altındaki açık borular, açık kapı içinde sıcak bir yemek olan fırın, tehlikeli bir şekilde yerleştirilmiş ve düşme olasılığı olan kaynar bir tencere, bir çocuğun ulaşabileceği bir taburede bir kutu hap, bir çocuğun erişebileceği bir makas asılı, mutfakta bir sobanın varlığı ve son olarak yere dökülen bir içecek (Atak, Karaoglu, Korkmaz ve Usubütün, 2010).

Veri analizi

Veriler SPSS 25.0 da analiz edilmiş, ortalama standart sapma ve sayı % olarak sunulmuştur. Kategorik veriler ki kare analizi ile karşılaştırılmış $p<0.05$ anlamlı olarak kabul edilmiştir.

Etik Kurul Onayı

Araştırma etik kurul ve kurum izni kamu üniversitesi bilimsel araştırmalar etik kurulundan (B^{*****} Üniversitesi Bilimsel Araştırmalar Etik Kurulu 14.09.2018/33) ve ilgili il halk sağlığı müdürlüğünden ASM veri erişimi için izin alınmıştır. Ayrıca Helsinki deklarasyonuna uygun olarak araştırma içeriği ailelere anlatılmış ve yazılı onamları alınmıştır.

BULGULAR

Araştırmaya dahil edilen aile ve çocukların sosyo-demografik özellikleri tablo 1’de verilmiştir.

Tablo 1. Katılımcıların Sosyo-demografik Özellikleri

Veriler	n	%	Veriler	n	%
Anne Yaşı			Çocuk Sayısı		
<25 yaş	105	26.5	1-2 Çocuk	200	50.5
26-30 yaş	132	33.3	3-4 Çocuk	128	32.3
30 yaş ve üzeri	159	40.2	5 ve üzeri Çocuk	68	17.2
Anne Eğitim Durumu			Gelir Düzeyleri		
Okuryazar	103	26.0	Asgari ücret (2800TL)	316	79.8
İlköğretim	181	45.7	2801-5000TL	47	11.9
Lise	62	15.7	5001TL ve üzeri	33	8.3
Üniversite	50	12.6			
Babanın Eğitim Durumu			Temel bakıcısı		
Okuryazar	39	9.8	Anne	360	90.9
İlköğretim	139	35.1	Diğer (Baba, Anneanne, dede vs.)	36	9.1
Lise	109	27.5			
Üniversite	109	27.5			
Annenin Çalışma Durumu			Çocuk cinsiyeti		
Evet	342	86.4	Kadın	203	51.3
Hayır	54	13.6	Erkek	193	48.7
Son bir yıl içerisinde kaza geçirme durumu			Tüm yaşamı boyunca kaza geçirme durumu		
Evet	66	16.7	Evet	176	44.6
Hayır	330	83.3	Hayır	219	55.4
Ev kazasına Yönelik Eğitim Alma Durumu			Ev Kazasına Yönelik Eğitim İhtiyacı		
Evet	39	9.8	Evet	360	90.9
Hayır	306	90.2	Hayır	36	9.1
Toplam	396	100.0	Toplam	396	100.0

Anne yaş ortalaması 29.55 ± 0.29 , ortalama sahip olunan çocuk sayısı 2.98 ± 0.98 , hanede yaşayan kişi ortalaması 5.65 ± 0.12 , çocukların yaş ortalaması 3.89 ± 0.21 olarak belirlenmiştir. Annelerin yarıya yakını ilköğretim düzeyinde eğitim alırken, babaların üçte birine yakını lise ve diğer üçte birine yakını ise üniversite eğitimi aldıklarını bildirmiştir. Çocukların temel bakıcısı çoğunlukla anneleridir.

Çocukların son bir yıl içerisinde kaza geçirme oranları %16,7 iken, tüm yaşamları boyunca kaza geçirme oranları ise %44,6'dır. Ebeveynlerin ev kazalarına yönelik daha önce herhangi bir yerde eğitim alma durumlarına bakıldığında çoğunluğunun eğitim almadığı ve %90,9'unun eğitim ihtiyacı olduğunu bildirdiği görülmüştür.

Ailelerin 3-6 yaş çocuklarında deneyimlemiş oldukları ev kazası tipleri tablo 2' de verilmiştir.

Tablo 2. Ailelerin Okul Öncesi Dönem Çocuklarının Sıklıkla Geçirdiği Ev Kazası Tipleri

Kaza Tipleri	n*	%*
Düşme	119	68.8
Delici-Kesici kaza	54	13.6
Yanma	33	8.3
Zehirlenme	5	1.3
Yabancı cisim yutma	5	1.3
Hayvan ısırması	5	1.3
Boğulma	4	1.0
Trafik Kazası	4	1.0

* Birden fazla işaretleme yapılmıştır.

Çocukların sıklıkla deneyimledikleri kazalar; düşme (%68,8), delici-kesici (%13,6), yanma (%8,3) olarak bildirilmiştir. Nadir olarak zehirlenme, yabancı cisim yutma, boğulma ve trafik kazası geçirildiği bildirilmiştir.

Ebeveynler tarafından şekil 1'deki illüstrasyona göre belirlenen ev içi kaza riskleri tablo 3' te verilmiştir.

Tablo 3. Ebeveynler Tarafından Belirlenen Ev İçi Kaza Riskleri (Ev Kazaları Risk Belirleme Formu'na göre)

Evde Kaza Riskleri	Evde Risk Faktörleri Farkındalık Durumu				An nele re göst eril en illü stra syo na gör e ev içi en az risk gör üle n alan lar; mus luk (%4
	Hayır		Evet		
	n	%	n	%	
Soba-Isıtıcı	117	29.5	279	70.5	
Deterjan	180	45.5	216	55.5	
Merdiven	192	48.5	204	51.5	
Fırın	182	46.0	214	54.0	
Çekmeceler	201	50.8	195	49.2	
Priz	242	61.1	151	38.9	
Kettle-sıcak su	242	61.1	154	38.9	
Ütü	246	62.1	150	37.9	
Makas	265	66.9	131	33.1	
Oyuncak	269	67.9	127	32.1	
Kaygan Halı	275	69.4	121	30.6	
Kimyasallar	297	75.0	99	25.2	
Tabure	347	87.6	49	12.4	
Korkuluk	360	90.9	36	9.1	
Perde	372	93.9	24	6.1	
Musluk	377	95.2	19	4.8	

.8), perde (%6,1), korkuluk (%9,1), tabure (%12,4) olarak belirlenmiştir. Annelerin çoğunluğu ise; soba-ısıtıcı (%70,5), deterjan (%55,5), fırın (%54), merdiven (%51,5), çekmeceler (%49,2) olarak belirlemiştir.

TARTIŞMA VE YORUM

Bu çalışma ailelerin okul öncesi çocuklarında sıklıkla karşılaştıkları ev kazaları sıklığını, ev kazalarına yönelik riskler ile ilgili farkındalıkları ve eğitim ihtiyaçlarını ortaya çıkarmak amacıyla yapılmıştır. Araştırmaya katılan annelerin yaş ortalaması 29.55±0.29, ortalama sahip olunan çocuk sayısı 2.98±0.98, hanede yaşayan kişi ortalaması 5.65±0.12, çocukların yaş ortalaması 3,89±0.21 olarak belirlenmiştir. Annelerin %86,4'ü çalışmaktadır. Annelerin yarıya yakını ilköğretim düzeyinde eğitim alırken, babaların üçte birine yakını lise ve diğer üçte birine yakını ise üniversite eğitimi aldıklarını bildirmiştir. Ailelerin %79,8'i asgari ücret ile geçinmektedir. Literatürde ev içi kazaların ilişkilendirildiği durumlara bakıldığında ailelerin sosyo-ekonomik durumlarının bunlardan biri olduğu görülmektedir. Dorothy& Barbara yapmış oldukları çalışmada evlerde görülen kazalar ile annenin eğitim düzeyi, evdeki çocuk sayısı ve annenin yaşına bağlı olduğunu belirtmektedirler. Başka bir çalışmada yaş, din, aile türü, evde kaç küçük çocuk olduğu, ailenin genişliği, annenin eğitim durumu, annenin işi, ailenin maddi durumu ve ailenin yaşadığı ev tipi ile ev kazaları hakkındaki bilgi düzeyi arasında önemli bir ilişki olduğunu belirtmektedir (Gholap 2017).

Ev kazaları halk arasında yaygın olarak görülen sağlık problemlerinden biri olarak düşünülmektedir. Çocuklar ise bu durumdan en fazla zarar gören yaş gruplarıdır. Dünyada 1-14 yaş arası çocuk ölümlerinin ve yaralanmalarının en önemli sebeplerinden biri kasti olmayan yaralanmalar olduğu bildirilmektedir (Peden M, 2009). 0-6 yaş grubu okul öncesi dönem çocuklarına bakıldığında; ev kazası geçiren çocukların oranı ülkemizde %15- %65 oranında bölgeden bölgeye değişiklik gösterirken, diğer ülkelerde bu oranın %9-%77 oranında değiştiği belirtilmiştir (Özmen ve ark., 2007, Balibey ve ark., 2011).

Araştırma sonucu çocukların sıklıkla deneyimledikleri kazalara bakıldığında en yüksek oranı (%68,8) düşme olduğu görülmektedir. Sudhir ve arkadaşlarının 2014'te yapmış oldukları çalışmanın da paralel bir veri elde ettiği görülmektedir. Toplam 3500 kişi üzerinde yapmış oldukları çalışmada katılımcılardan 330'unun ev kazası ile karşılaştıklarını ve bunlardan 210'unun düşme olduğu bildirilmiştir. Bu çalışmada ev kazaları içerisinde sıklıkla ikinci sırada delici-kesici (%13,6), ve üçüncü olarak ise yanma (%8,3) olarak bildirilmiştir. Nadir olarak zehirlenme, yabancı cisim yutma, boğulma ve trafik kazası geçirildiği bildirilmiştir. İlgili literatürde yapılan diğer araştırmalar incelendiğinde 0-6 yaş grubu çocukları %13 ile %78 arasında değişen oranlarda, düşme yanma, boğulma, zehirlenme, keskin bir objeyle yaralanma gibi ev tipi çocuk yaralanmalarına maruz kaldıklarını göstermektedir (Aktaş, 2010; Balibey ve ark, 2011; Gür ve ark, 2013; Şahiner, Özkan, & Hamzaoğlu, 2011; Yalaki ve ark, 2010). Dünya Sağlık Örgütü'nün (WHO) konu ile ilgili verilerine bakıldığında en yaygın ev içi kaza türlerinin sırayla; düşme, yanma ve zehirlenme olduğu rapor edilmiştir (WHO, 2008).

Bu çalışmada; ev içinde en yüksek risk faktörü olarak görülen alanların ısıtıcı, merdiven, deterjan, fırın ve çekmeceler olarak sıralandığı; en az risk görülen alanların ise musluk, perde, korkuluk, tabure olarak belirlenmiştir. Nour ve arkadaşları (2018)'nin yapmış olduğu çalışmada en yaygın görülen ev kaza faktörlerine örnek olarak deterjanlar, yanmalar, kısa devre, gaz kaçağı ve kimyasal zehirlenmeler olduğu görülmektedir.

Çocukların temel bakıcısı çoğunlukla anneleridir. Çocukların son bir yıl içerisinde kaza geçirme oranları %16,7 iken, tüm yaşamları boyunca kaza geçirme oranları ise %44,6' dır. Literatüre bakıldığında ev kazalarını etkileyen nedenlerden biri olarak ebeveynlerin ev kaza risk faktörleri hakkında bilgi sahibi olup olmadığı görülmektedir. Suchitra (2015) yapmış olduğu çalışmada katılımcılardan %6'sının ev kazalarına hakkında az bilgiye sahip olduğunu, %78'inin ortalama bilgiye sahip olduğunu, %16'sının iyi bilgiye sahip olduğunu belirtmiştir. Nour ve arkadaşları (2017) yapmış oldukları çalışmada annelerin ev kazaları hakkında bilgi düzeylerini artırmanın çocuklarda görülen ev

kazası riskini düşürmeden en önemli faktörlerden biri olduğunu belirtmişlerdir. Bu çalışmada elde edilen bulgulara göre ebeveynlerin ev kazalarına yönelik daha önce herhangi bir yerde eğitim alma durumlarına bakıldığında çoğunluğunun eğitim almadığı ve %90,9' unun eğitim ihtiyacı olduğunu bildirdiği görülmüştür. Özellikle 0-6 yaş grubu çocuklar kendilerini tehlikelerden koruma becerisine sahip değillerdir. Bu nedenle aileler koruyucu önlemler olarak çocuklarını tehlikelere karşı korumakla ve onlara güvenli bir ortam sağlamakla yükümlüdürler (Turan, Dünder, Yorgancı, & Yıldırım, 2010). Aileler çocukların tehlikeyi fark edemeyeceklerini bilmelidirler (Törüner&Büyükgönel,2011).Nour ve arkadaşları 2017'de gerçekleştirdikleri araştırmada ailelerin ev kazalarına karşı önlem alma davranışlarının geliştirilmesi gerektiğini belirtmektedirler. Ev kazalarına karşı önlem alma çocukları korumayı ve çocukla ilgilenen bakım veren kişileri eğitmeyi içermektedir (Törüner & Büyükgönel, 2011). Bressan (2021) özellikle pandemi döneminde eve kapanma sürecinde, ev kazalarının önceki yıla oranla önemli derecede arttığını belirtmektedir. Bu nedenle, (ev kazalarına karşı) evde alınabilecek tedbirlerin toplumsal ve acil müdahale bölümleri tarafından desteklenmesi gerektiğinden bahsetmektedirler. Çocuk yaralanmaları ebeveynlerin farkındalığının artırılması ve annelere düzenli bir şekilde sağlanan bir eğitimle önlenebileceğine inanılmaktadır (Altundağ & Öztürk, 2007). Odendaal ve arkadaşları (2009) yapmış oldukları çalışmada yetişkinleri çocuklarda görülen ev kazalarını önlemek için yetişkinlere yönelik bir program hazırlamış ve bu çalışmadan elde ettikleri verilere dayanarak, böylesi bir programın çocuklarda ev tipi kazaların oranında düşüşe sebep olduğunu belirtmişlerdir. Ayrıca araştırma sonuçlarının, çocukla ilgilenen insanların ev içi kazalara karşı güvenli tedbirler alma konusunda eğitilmesinin önemini desteklediğini belirtmişlerdir Ev kazalarının önlenmesi hususu gelişmiş ülkelerde büyük bir öneme sahipken bizim ülkemizde geliştirilmeye açık bir alan durumundadır (Turan et al., 2010). Tüm bunlar ev kazalarına karşı tedbir ve bilgilendirmeleri içeren bir eğitim programının ne kadar gerekli olduğuna işaret sayılabilir.

SONUÇ VE ÖNERİLER

Araştırma sonucunda elde edilen verilere göre ev kazası sıklığının yüksek olduğu, ailelerin büyük çoğunluğunun ev kazaları konusunda herhangi bir eğitim almadığı ve bir eğitime ihtiyaç duyduklarını ortaya çıkarmaktadır. Bu hususta yerel ya da ulusal alanda çalışmalar yapılarak bir eğitim programının hazırlanmasının çocuklarda görülebilecek ev kazalarını önlemede yardımcı olabileceğine inanılmaktadır. Millî Eğitim Bakanlığı ve Üniversiteler bu hususta çalışmalar yaparak aileleri eğitebilir ve gelecekte karşılaşılabilecek istenmeyen ev kazalarının önlenmesine yardımcı olabilirler. Bu çalışmanın gelecekte bu konuda yapılacak çalışmalara ışık tutacağına inanılmaktadır.

KAYNAKÇA

Akın, S., & Elmas, E. G. (2020). Çocuğu Olan Annelerin Ev Kazalarına Yönelik Güvenlik Önlemleri ve İlk Yardım Uygulamaları Konusundaki Bilgi ve Tutumlarının Değerlendirilmesi. *JAREN Hemşirelik Akademik Araştırma Dergisi*, 6(2), 267-79.

Aktaş, B. (2010). 0-6 Status of Mothers With 0-6 Age Group Children Regarding Safety Measures for Home Accidents. *Journal Of Continuing Medical Education*, 19, 146-149.

Altundağ, S., & Öztürk M. C. (2007). The Effects of Home Safety Education on Taking Precautions and Reducing the Frequency of Home Accidents. *National Trauma and Emergency Surgery Journal*, 13(3), 180-185.

Amadi, A. G., & Azunwena, R. N. (2020). Effective Parental Supervision and Child Proofing As Accident Prevention Strategies for Physical Wellbeing of Preschool Children in Port Harcourt Metropolis, Rivers State. *International Journal of Home Science*, 6(3), 500-505.

Atak, N., Karaoglu, L., Korkmaz, Y., & Usubütün, S. (2010). A household survey: unintentional injury frequency and related factors among children under five years in Malatya. *The Turkish journal of pediatrics*, 52(3), 285.

Balibey, M., Polat S., Ertem, I., Beyazova, U. & Şahin F. (2011). Factors Leading to Home Accidents During Childhood. *Journal of Continuing Medical Education*, 20, 3-89.

- Bressan, S., Gallo, E., Tirelli, F., Gregori, D., & Da Dalt, L. (2020). Lockdown: More Domestic Accidents Than COVID-19 in Children. *Arch Dis Child*, 106 (3).
- Catron, C.E., & Ailen, J. (1993). *Early Childhood Curriculum*. NY: Merrill Macmillan Publishing Co.
- CDC, Centers for Disease Control and Prevention. National Action Plan for Child Injury Prevention. 2012, Atlanta. s. 1-82.
- Çınar, N., & Görak G. (2003). "0-6 Yaş Çocuklarda Annenin Ev Kazalarına Yönelik Güvenlik Önlemlerini Tanılama Ölçeğinin Geliştirilmesi, Geçerlik ve Güvenirlik Çalışması, Çocuk Formu, 6 (1): 22-7.
- Dhall, D.C. (2008). *Role of Family Environment and Value Education for Student Development*. Kalpaz Publications.
- Dorothy, M., & Barbara A. (1969). *Text Book ff Pediatric Nursing, 6th Ed*. New Delhi WB Saunders; 588-906.
- Gholap, P.R. (2017). A Study to Assess Mothers Knowledge and Their Practices in Prevention of Home Accidents among Toddler. *International Journal of Life Sciences Scientific Research*, 3(3): 992-994. DOI:10.21276/İjlsr.2017.3.3.5.
- Güven, S., & Cerit, G. (2002). Yaşlıların Evde Karşılaştıkları Kazalar ve Önlenmesi. *Sağlık ve Toplum*, 2, 66-71.
- Gür K., Erol S., Sezer A., & Şişman F. N. (2013). Determination of Home Accidents Risk Factors Through Home Visits and The Characteristics of Them. *Journal of Continuing Medical Education*, 22, 226.
- Hendrickson, S.G. (2005). Reaching An Underserved Population with A Randomly Assigned Home Safety Intervention. *Injury Prevention*, 11, 313-7.
- Nour, MO., Alharbi WD., Alawneh SM., Ansari AZ., Luqmani AD., Alharbi AF., Sonari MA., Hassani HK., & Malki, AH. (2018). Knowledge, Attitude and Practices of Mothers Towards Home Accidents Among Children, Makkah, KSA. *European Journal of Pharmaceutical and Medical Research*, 5(2), 139-147.
- Odendaal, W., Atkins, S., & Van Niekerk, A. (2004). A South African Process Evaluation. *African Safety Promotion: A Journal of Injury and Violence Prevention*, 2, 15–27.
- Özcebe H. (2006). Yaralanma Kontrol ve Korunma Programları Ve Güvenli Toplumlar. İçinde: Güler, Ç. & Akın, L., editörler. *Halk Sağlığı Temel Bilgiler*. Ankara: Hacettepe Üniversitesi Yayınları; s. 686-698.
- Özmen, D., Ergin, D., Şen, N., & Çetinkaya, A.Ç. (2007). 0-6 Yaş grubu çocuğu olan annelerin ev kazalarına yönelik güvenlik önlemlerinin tanılanması. *Aile Ve Toplum Dergisi*, 9(3), 13-20.
- Patchala, A., Phanindra, D., & Jagannath, R. D. (2020). A Study on Prevalence of Domestic Accidents in A Rural Community. *International Journal of Advanced Community Medicine*, 3(2): 53-58.
- Peden, M. (2009). World Report on Child Injury Prevention Calls For Evidence-Based Interventions. *International Journal of Injury Control and Safety Promotion*, 16, 57-58.
- Suchitra, B.S. (2015). Knowledge of Mother Regarding Prevention of Under Five Accidents. *Journal of International Academic Research Multidisciplinary*, 2, 12.
- Sudhir, Deepa K., Ashok N.C., & Madhuri, D. (2014). Prevalence of Domestic Accidents in Rural India: A Cross Sectional Study. *Journal of Applied Medical Sciences*, 2, 657-59.

Şahiner, P., Özkan, Ö., & Hamzaoğlu, O. (2011). Incidence and Risk Factors of Home Accidents in The Houses with Low Socioeconomic Level in The City of Kocaeli and Risk Factors. *TAF Preventive Medicine Bulletin*, 10, 257–268.

Uskun, E., Alptekin, F., Öztürk, M., & Kişioğlu, A.N. (2008). Ev Hanımlarının Ev Kazalarını Önlemeye Yönelik Tutum ve Davranışları ile Ev Kazalarına Yönelik İlk Yardım Bilgi Düzeyleri. *Ulusal Travma ve Acil Cerrahi Derneği Dergisi*, 14(1): 46-52.

Üçüncü, M.M. (2017). *0-6 Yaş Grubu Çocuğu Olan Annelerin Ev Kazaları ve Korunma Yolları Konusundaki Bilgi, Tutum ve Davranışları İle Sosyo-Demografik Özelliklerin Buna Etkisi*. Şişli Hamidiye Etfal Eğitim ve Araştırma Hastanesi Aile Hekimliği Kliniği Uzmanlık Tezi. İstanbul.

Törüner, E. K., & Büyükgönenç L. (2011). *Child Health Basic Nursing Approaches*. Ankara, Turkey: Göktaş Publisher.

Türkiye İstatistik kurumu, Nüfus verileri (2021) URL: <http://kahramanmaras.gov.tr/nufus> Erişim Tarihi 04.02.2022

Turan, T., Dünder, A. S., Yorgancı, M., & Yıldırım Z. (2010). Prevention of home accidents in children aged 0–6. *National Trauma and Emergency Surgery Journal*, 16, 552–557.

Yalaki, Z., Taşar, M. A., Kara, N., & Dallar Y. (2010). Measuring the knowledge level of families with low socioeconomic status knowledge about home accidents. *Academic Emergency Medicine Journal*, 9, 129–133.

WHO, World Health Organization; UNICEF. World Report on Child Injury Prevention, (2008). Available:Onlinehttp://Www.Who.Int/Violence_Injury_Prevention/Child/Injury/World_Report/En/ (Accessed On 30 April 2019).

WHO, World Health Organization, (2008). New York Preventable Injuries Kill 2000 Children Everyday.URL:Http://Www.Who.Int/Violence_Injury_Prevention/Child/Injury/World_Report/World_Report.Pdf. (Accessed On 30 April 2019).